

Paskaidrojuma raksts par Viļānu novada pašvaldības 2020. gada budžetu

Viļānu novads ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, ko veido Viļānu pilsēta, Viļānu pagasts, Sokolku pagasts un Dekšāres pagasts.

Viļānu novada pašvaldības teritorija aizņem - 286,7 km² tai skaitā: Viļānu pilsēta - 4,9 km², Dekšāres pagasts –104,6 km², Viļānu pagasts –120,4 km², Sokolku pagasts –56,8 km².

Iedzīvotāju skaits – pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem, uz 2019. gada 1. jūliju novadā savu dzīvesvietu, deklarējuši 5841 iedzīvotāju, kas ir par 49 iedzīvotājiem mazāk nekā reģistrēto iedzīvotāju skaits uz 2019. gada 1. janvāri.

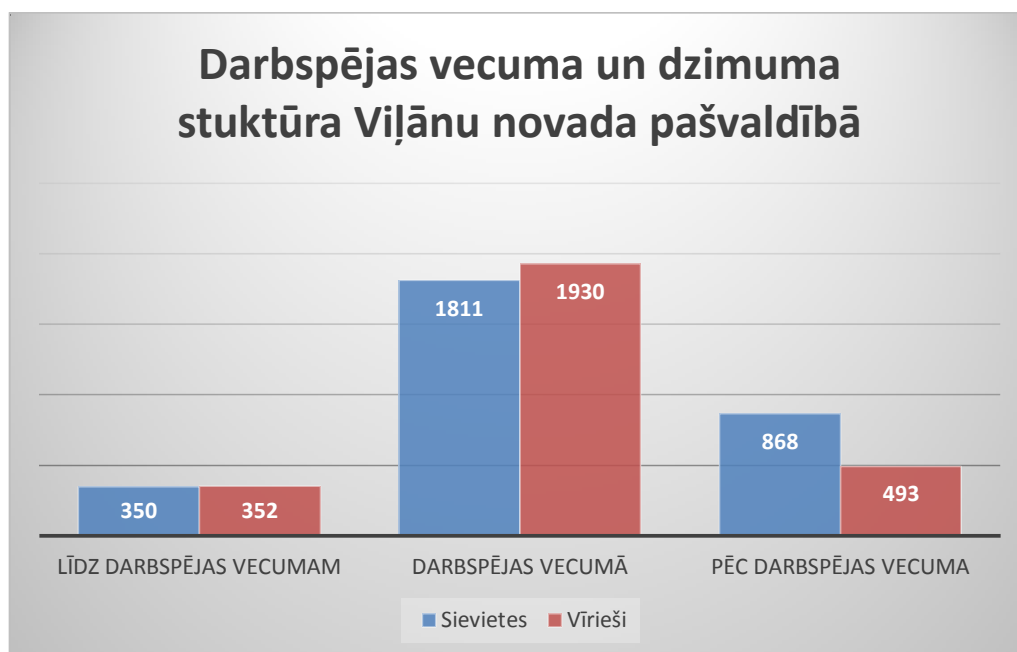

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Viļānu novadā turpinās iedzīvotāju skaita samazināšanās, ja 2014. gadā Viļānu novada pašvaldībā bija 6633 iedzīvotāji, tad 2019. gada jūlijā reģistrēto iedzīvotāju skaits pašvaldībā sasniedz 5841 iedzīvotājus, kas ir par 792 iedzīvotājiem mazāk, nekā tas bija 2014. gadā. vislielākais iedzīvotāju samazinājums ir novērojams starp 2017. gadu un 2018.gadu, kur samazinājums sasniedza 188 skaitu. Savukārt, vismazākais samazinājums bija novērojams starp 2019. gada sākumu un 2019. gada jūliju, kas ir tikai par 49 iedzīvotājiem mazāk.

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas datiem, redzams, ka Viļānu novadā 2019. gada jūlijā iedzīvotāju darbības vecumā kopējais rādītājs sasniedza 3741 iedzīvotāju atzīmi, tai skaitā sievietes – 1811 un vīrieši – 1930. Vīriešu darbības vecumā ir par 119 vairāk nekā sievietes. 2019. gada sākumā vīriešu

bija par 106 vairāk darbspējas vecumā nekā sievietes. Savukārt iedzīvotāji, kas ir līdz darbspējas vecumam un pēc darbspējas vecuma, sasniedz kopējo skaitu 2063. Visvairāk pēc darbspējas vecuma iedzīvotāju ir sievietes – 868. Līdz darbspējas vecumam pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem vīriešu un sieviešu skaits ir gandrīz vienāds, lai gan 2019. gada sākumā šis rādītājs bija vienāds – 357.

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī teritorijas un apkārtējās vides ilgtermiņa attīstībai.

Viļānu novada pašvaldības budžets 2020. gadam sastāv tikai no pamatbudžeta, ko veido attiecīgas ieņēmumu un izdevumu daļas. Pašvaldība ir ņēmusi vērā visu nozaru intereses un centusies sabalansēt pieejamos finanšu līdzekļus tā, lai nodrošinātu uzlabojamus sabiedrībai svarīgās jomās.

Pamatojoties uz Attīstības programmā noteiktajām prioritātēm, 2020. gada budžets veidots saskaņā ar Rīcības un Investīciju plāna 2015.-2022. gadam noteiktajām aktivitātēm, ieguldot gan pašvaldības budžeta līdzekļus un, piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu, tai skaitā, īstenojot arī Valsts specifisko atbalsta mērķu programmas.

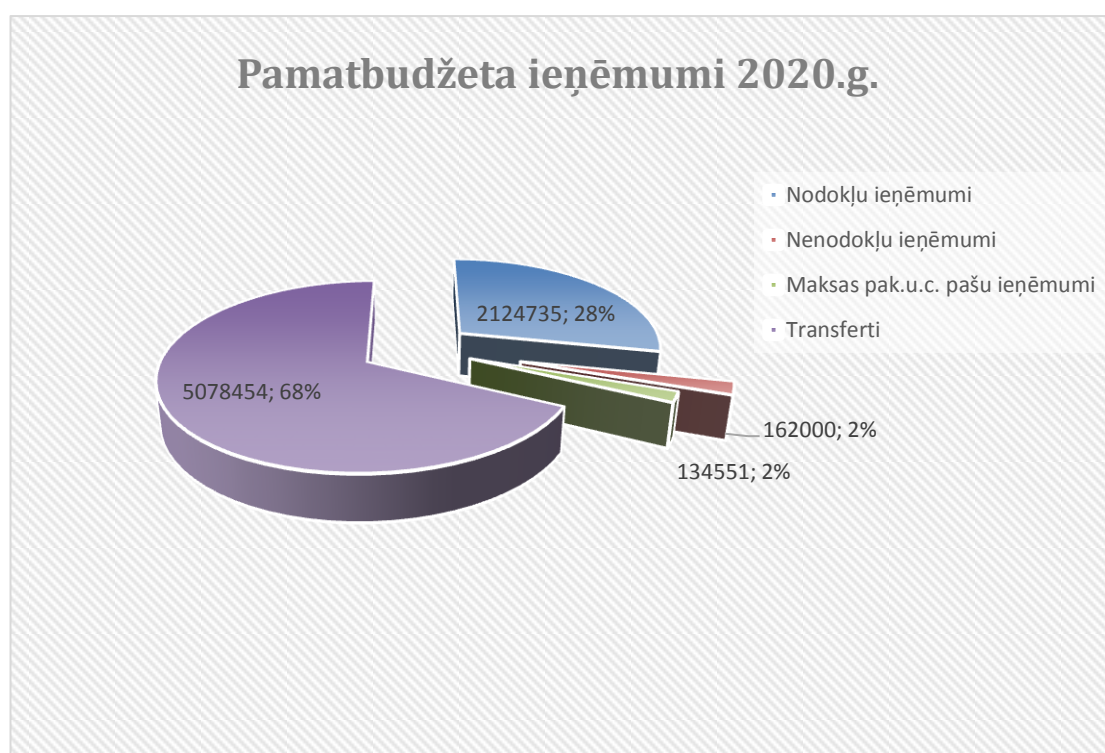
Skaitliska informācija par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem un budžeta klasifikācijai ir norādīta Viļānu novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr. 118 “Par Viļānu novada pašvaldības budžetu 2020. gadam” 1., 2. un 3. pielikumā.

Viļānu novada pašvaldības 2020. gada budžets izstrādāts, ievērojot likumos “Par pašvaldību budžetiem”, “Par pašvaldībām”, “Par budžetu un finanšu vadību”, kā arī nodokļu likumos, MK noteikumos un citos normatīvos aktos paredzētās prasības.

Viļānu novada pašvaldības pamatbudžets

Pamatbudžeta ieņēmumi.

2020. gadā Viļānu novada pašvaldībā kopējais ieņēmumu apjoms plānots 7499740 eiro apmērā (skat. attēlu), atskaitot naudas līdzekļu atlikumu uz gada sākumu, aizņēmumus un aizdevumu atmaksu. Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda sākumu pamatbudžeta kontos un skaidras naudas atlikums pamatbudžeta kasē ir 1410241 eiro, 2019. gadā naudas līdzekļu atlikums sastādīja 885371 eiro apmēru.

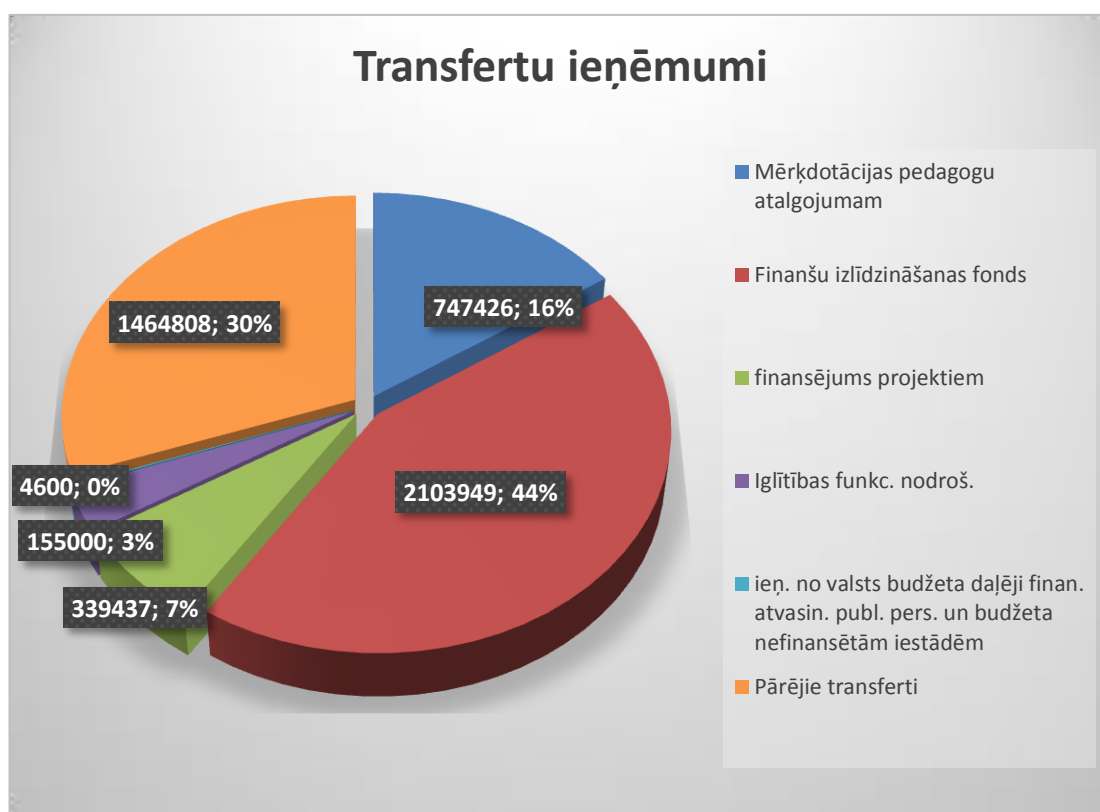
Pieejamie finanšu resursi izdevumu segšanai 2020. gada pamatbudžetā ir 9792178 eiro apmērā, kas ir par 2710707 eiro vairāk nekā 2019. gadā.

Ieņēmumi no **nodokļu ieņēmumiem** plānoti 2124735 eiro apmērā, tas ir 28% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. Šos nodokļu ieņēmumus sastāda iedzīvotāju ienākuma nodoklis – 1881175 eiro apmērā, īpašuma nodokļi 226310 eiro apmērā (tai sk. NĪN par zemi ieņēmumi – 192994 eiro, NĪN par ēkām ieņēmumi – 22436 eiro, NĪN par mājokļiem ieņēmumi – 10880 eiro). Nodokļu ieņēmumi salīdzinot ar 2019. gadu ir samazinājušies par 184284 EUR.

Ieņēmumi no **nenodokļu ieņēmumiem** plānoti 162000 eiro apmērā, kas ir 2% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. No kopējiem nenodokļu ieņēmumiem ieņēmumi no valsts un pašvaldību nodevām, kuras ieskaita pašvaldību budžetā, ieplānots 21400 eiro. Sodi un sankcijas 6600 eiro, pārējie nenodokļu ieņēmumi plānoti 4000 eiro apmērā, bet ieņēmumi no īpašuma pārdošanas ieplānoti 130000 eiro apmērā, kas ir par 44500 eiro vairāk salīdzinoši ar 2019. gadu. Tas saistīts ar to, ka tiek intensīvi privatizēti pašvaldībai piederošie dzīvokļi un zemes.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi sastāda 2% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem, tas ir 134551 eiro apmērā, kas ir par 46954 eiro vairāk, nekā tika plānots 2019. gadā, tas saistīts ar zemes nomu, sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Savukārt vislielāko daļu no pašvaldības ieņēmumiem sastāda **transfertu** ieņēmumi. 2020. gadā ieņēmumi plānoti 5078454 eiro apmērā (skat. attēlu). Tie sastāda 68% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem 2020. gadam. Salīdzinot, plānoto summu ar 2019. gadu, tad 2020. gadā transfertu ieņēmumi ir palielinājušies par 1902208 eiro, kas saistīts ar projektu īstenošanu. 2020. gadā ir daudz apjomīgu

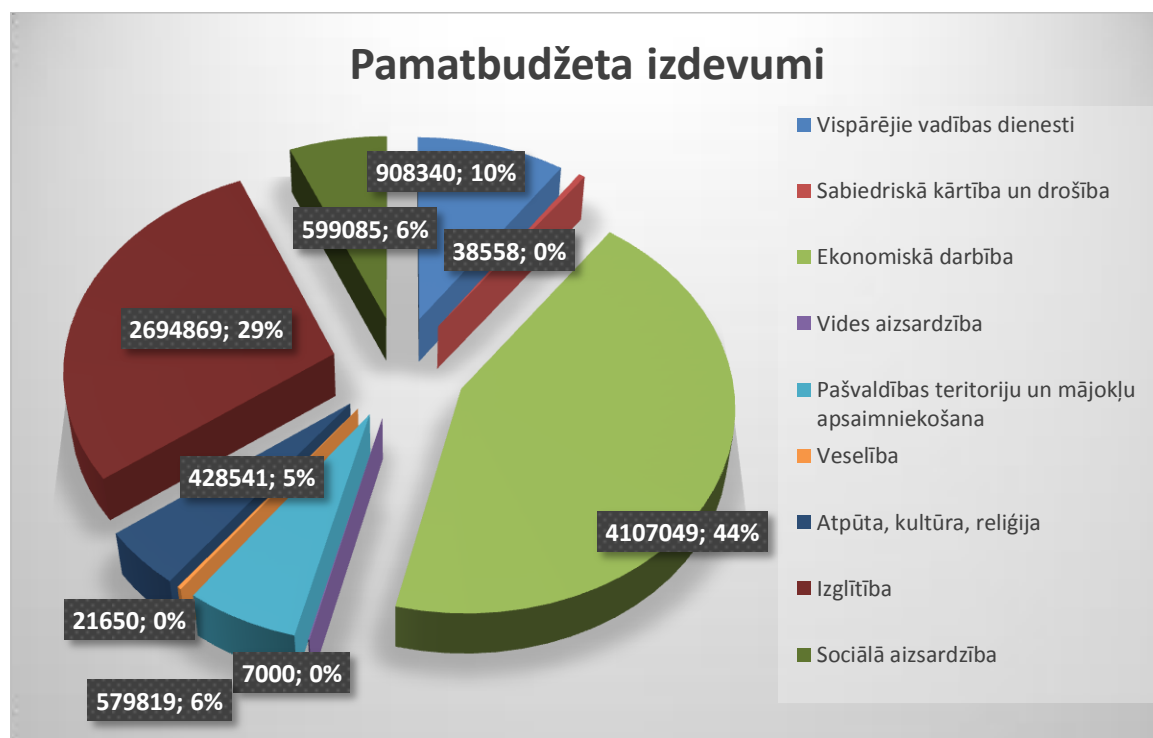

projektu, kuri tiek finansēti no valsts un Eiropas fondiem.

No kuriem pašvaldību budžetā saņemtā mērķdotācija pedagogu atalgojumam 747426 eiro apmērā. Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda plānota 2103949 eiro apmērā, kas ir 44% no kopējiem transfertu ieņēmumiem uz 2020. gadu, kas ir par 319107 eiro vairāk, nekā bija plānots 2019. gadā. No valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti Eiropas Savienības politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) īstenošanai šogad ir plānota 339437 eiro apmērā, kas ir 7% no kopējiem transfertu ieņēmumiem, šis skaitlis palielinās, kā jau tika iepriekš minēts, 2019. gadā netiek realizēti liela apjoma projekti. Ieņēmumi izglītības funkciju nodrošināšanai plānoti 155000 eiro apmērā. Un pārējie saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim sastāda 1464808 eiro. Kā arī ieņēmumi no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm šogad sastāda 4600 eiro no kopējiem transfertu ieņēmumiem.

Pamatbudžeta izdevumi.

Pamatbudžeta izdevumi 2020. gadam ir plānoti 9759126 eiro apjomā, tai skaitā aizņēmuma atmaksai 314215 eiro apmērā, plānotā rezerve budžeta neizpildes gadījumā 54266 eiro apmērā. Pašvaldības 2020. gada pamatbudžeta izdevumi bez aizņēmumu atmaksas un pamatkapitāla palielinājuma, kas sastāda 60000 eiro, ir plānoti 9384911 eiro apmērā (skat. attēlu)

Daļu no pamatbudžeta izdevumiem sastāda **izglītība**, tas ir 2694869 eiro apmērā jeb 29% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Plānotie izdevumi paredzēti izlietot pirmsskolas izglītības iestāžu Viļānu pilsētā un Viļānu pagastā, Dekšāres pamatskolas, Viļānu vidusskolas, Viļānu mūzikas un mākslas skolas, Viļānu sporta skolas izglītības iestāžu uzturēšanai, telpu remontiem un labiekārtošanai, mācību materiālu iegādei, kā arī pedagogu atalgojumiem, un norēķiniem par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Skolēnu nogādāšanai uz izglītības iestādi un no izglītības iestādes.

Ekonomiskajai darbībai 2020. gadam paredzēts izlietot 4107049 eiro – tas ir 44% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie līdzekļi plānoti izlietot ES līdzfinansēto projektu īstenošanai. Lielākā daļa, no šiem izdevumiem plānota, Algotu pagaidu sabiedrisko darbu īstenošanai, Tranzītielas rekonstrukcijai, Sporta halles projektēšanas darbiem, Lauku ceļu infrastruktūras pārbūvei, Deinstitutionalizācijas projektam u.c. projektiem.

Vispārējiem vadības dienestiem plānots izlietot 908340 eiro, kas ir 10% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šajā summā ietilpst Dekšāres pagasta pārvaldes, Sokolku pagasta pārvaldes, novada pašvaldības pārvaldes, pašvaldības izveidoto komisiju un klientu apkalpošanas centra izdevumu segšana, Novada vēlēšanu komisija, kā arī iekšējā parāda darījumi, kas sastāda 10700 eiro.

Rezerves fonds (līdzekļi neparedzētiem gadījumiem), 2020. gadam plānots 54266 EUR apmērā.

Sabiedriskās kārtības un drošības izdevumu finansēšanai šogad ir ieplānoti 38558 eiro, kas ir neliela daļa no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem, salīdzinot, ar 2019. gadu sabiedriskajai kārtībai un drošībai izdevumi ir samazinājušies 1470 eiro.

Vides aizsardzībai plānots 2020. gadā izlietot 7000 eiro, izdevumi paredzēti peldūdens testēšanai, analīžu veikšanai, kā arī Lielgabarīta atkritumu izvešanai.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas izdevumu segšanai plānots finansējums 579819 eiro apmērā, kas ir 6% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie izdevumi galvenokārt ir saistīti ar novada teritorijas labiekārtošanu, ceļu remontiem un uzturēšanu, ielu apgaismojumu uzturēšanu un remontu un kapsētu uzturēšanu, grāvju tīrīšanu.

Veselības izdevumu segšanai ir plānoti 21650 eiro. Šis finansējums tiek piešķirts feldšeru punktu uzturēšanai Atspukā, Dekšārēs un Sokolkos.

Atpūtai, kultūrai un reliģijai plānotie izdevumi ir 428541 eiro apmērā, jeb 5% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta plānotajiem izdevumiem 2020. gadam. Šie izdevumi tiek novirzīti Viļānu novada kultūras iestāžu, bibliotēku un muzeju uzturēšanai, pasākumu veikšanai un īstenošanai, Viļānu novada pašvaldības tēla veidošanai.

Savukārt **sociālās aizsardzības** izdevumiem plānoti ir 599085 eiro, kas ir 6% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sociālās aizsardzības līdzekļus tiek plānots izlietot sociālā centra „Cerība” izdevumu segšanai, sociālo dzīvokļu izturēšanai, sociālā dienesta, norēķinu par sociālās palīdzības sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī sociālajiem pabalstiem, 2019. gadā sociālajiem un pašvaldību pabalstiem plānots izlietot 240255 eiro.

Programma turpmākajiem diviem gadiem

2020. gadā un turpmākajos divos gados novada infrastruktūras un ekonomiskā attīstība ir plānota, īstenojot Eiropas Savienības finansētos projektus, kā arī nosakot budžetā finansējumu mērķmaksājumiem un noteiktu objektu būvniecībai, rekonstrukcijai gan ar budžeta līdzekļiem, gan ar aizņēmuma līdzekļiem, kā rezultātā uzlabojot dzīves kvalitāti novadā. Paredzēts arī turpmāk veikt pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu (ēku, būvju) uzlabošanu, labiekārtojot novada teritoriju, nodrošinot pašvaldības autonomo funkciju pieejamību. Paredzēts turpināt remontēt Viļānu novada ceļus, kuri ir kritiskā stāvoklī.

Viļānu novada pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Budžeta ieņēmumu palielināšanai konkrētu saimniecisku darbu veikšanai novada infrastruktūras sakārtošanas un attīstības nolūkā pašvaldība izmanto aizņēmumus, ievērojot valstī noteiktos aizņēmumu mērķus.

Saskaņā ar noslēgtiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2020. gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 314215 EUR apmērā.

Viļānu novada pašvaldība paredz 2020. gadā veikt aizņēmumus 882197 EUR apmērā, t.sk.

- Ēkas pārbūvei par SA iestādi būvdarbu veikšanai – 146327 EUR;
- Viļānu novada lauku ceļu infrastruktūras pārbūvei – 735870 EUR.

